

Advent: Alle mensen zijn zondaars

Lofzang Zacharias: 1

Lofzang Zacharias: 4, 5

Ps. 14:1, 2, 3, 7

Ps. 51:2, 3

Ps. 130: 3,4

Lezen: Romeinen 3:9-24

Ds. R.W. de Koeijer, Waddinxveen

1. Wie is een zondaar?
2. Wat is zonde?
3. Waarom zondigen we?

Gemeente,

Je kunt mensen in allerlei soorten verdelen: rijk of arm, jong of oud, blank of gekleurd. En zo kun je nog meer bedenken. Een onderscheid dat vaak wordt gemaakt, is dat tussen goede mensen en slechte mensen. In het Engels spreekt men over 'the good guys and the bad guys'. In de Bijbel kom je ook allerlei onderverdelingen tegen. De belangrijkste vinden we in dit Bijbelgedeelte: onder de zonde zijn of niet onder de zonde zijn. Je kunt het anders zeggen: onder de zonde zijn of onder de genade zijn. Zonder de Heere Jezus ben je onder de zonde. Als christen ben je onder de genade.

1. Wie is een zondaar?

Het verrassende in Romeinen 3 is dat Paulus zegt dat *alle* mensen onder de zonde zijn: Joden en Grieken. In hoofdstuk 1 heeft hij geschreven dat de heidenen zondaars zijn. In hoofdstuk 2 heeft hij duidelijk gemaakt dat ook de Joden zondaars zijn. Allen dus. En nu volgt er een donkere tekening van ons mensen. De vraag komt echter al vlug op: is het nu zo met *alle* mensen? Zo erg en zo donker? Er is toch wel verschil tussen goddeloze heidenen en godsdienstige Joden? Je hebt criminelen die moorden als het nodig is. Je hebt mensen die schelden en vloeken. Je zou niet willen dat het je burens zijn. Niet mee te praten en te leven. Maar je hebt toch ook nette mensen? Je hebt de slechten en de goeden, zeggen we. Is er dan geen enkel verschil? Jawel. Volgens menselijke begrippen. Een levensgroot verschil soms. Maar Paulus bedoelt: niet voor God. Als je netjes leeft en godsdienstig bent, heb je niets voor. Sta je niet halverwege of zo. Je bent allemaal zondig en daarom verloren.

Stel dat drie zwemmers het Kanaal naar Engeland oversteken. Is het 40 kilometer? De eerste zwemmer kan helemaal niet zwemmen en verdrinkt al vlug. De tweede zwemmer is ook niet zo geïnteresseerd. Hij zwemt een poosje, maar redt het niet. Hij verdrinkt ook. En dan is er een heel goede zwemmer. Hij doet het kilometers goed. Maar na 20 kilometer wordt hij moe, na 30 kan hij bijna niet meer en na bijna 40 verdrinkt ook hij. Wie is er beter? Ja, die goede zwemmer. Maar wat maakt het eigenlijk uit? Ze zijn alle drie verdronken. Zo bedoelt Paulus zijn woorden. De heiden redt het al helemaal niet. Dat is een heiden. Maar de godsdienstige Jood redt het ook niet. Hij verdrinkt eveneens.

De Jood heeft de wet gekregen. Dat is een voorsprong. En toch. Hij kan de wet niet houden. Hij zou zijn best niet kunnen doen – óf hij zou juist heel erg zijn best kunnen doen met veel werken van de wet (vs. 20). Maar zo komt hij niet dicht bij God. Zijn goede werken zijn niet goed genoeg. Het is juist andersom: door de wet leer je zien wat zonde is. Leer je zien dat je het niet redt. Zo krijg je God nodig, de genade van God.

Het is advent. Advent leert ons hoe donker het was geworden op aarde: in de heidenwereld, maar ook in Israël. Niemand kon zichzelf verlossen. Allen waren onder de zonde. Ook wij kunnen onszelf niet verlossen. We worden als zondaars geboren. We zijn allemaal onder de zonde. Advent leert ons: wij konden en kunnen het niet. De verlossing komt niet van ons. Alleen God kon en kan het. Daar wil Paulus naartoe.

2. Wat is zonde?

Paulus wil vervolgens laten zien wat zonde is. Hij zegt er een paar algemene dingen van en vervolgens geeft hij enkele voorbeelden. Steeds laat hij zich hierbij leiden door woorden uit het Oude Testament: uit de Psalmen, Prediker en Jesaja.

Hij zegt in vers 10 bijvoorbeeld: *Er is niemand rechtvaardig, ook niet één.* Denk nog even aan de wet. Zeg maar: de Tien Geboden. Paulus bedoelt dat niemand zich aan de wet houdt. Helemaal en perfect, precies zoals de Heere het bedoelt. Niemand. Niet de heiden dus, maar evenmin de nette, godsdienstige Jood.

Nog zoiets, vers 11: *er is niemand die God zoekt.* Gaat dat niet erg ver? Er zijn mensen die niet naar de kerk gaan en toch bidden. Er zijn zoekende mensen. Naar waarheid en inzicht. En is het trouwens niet zo dat je eerst een zoeker wordt en dan vindt? Dat kan waar zijn, maar de apostel bedoelt dat hier niet. Iemand kan geloven dat God bestaat. Maar dat is nog geen verlangen om God te dienen. Of iemand kan een groot probleem hebben en schuld. Er is vergeving nodig. Iemand kan onzeker zijn en bezorgd en daarom vrede nodig hebben. Iemand kan op zoek zijn naar wijsheid. Naar een bijzondere ervaring om de leegte op te vullen. Onze tijd is er vol van. Maar dat alles is nog niet hetzelfde als God zoeken. Zoeken om de Heere te kénnen.

Ziet u wat in al die dingen opvalt? Je staat zelf in het middelpunt. En dat is zonde. Zo kun je vrede zoeken, zegeningen van God, verhoring van je gebed. En tegelijk zelf het stuur in handen houden. God moet mij en mijn behoeften dienen. Dat is wat anders dan voor Hem buigen. Hem het stuur in handen geven. Hem liefhebben en dienen. Er voor Hem zijn. Dus er is niemand die God zoekt. God Zelf. Om wie Hij is en wat Hij gedaan heeft. Om Hem te kennen, lief te hebben en te dienen. Als dat wel zo is, is er in je hart al wat gebeurd. Dan heeft God jou gezocht. Je bent er verwonderd over. 'Ik zocht U niet. Nee, U zocht mij. U komt alle eer toe. Uw genade is groot, wonderlijk, heerlijk!'

Zonde gaat diep, is het niet? Ons hart wordt opengelegd. Laten we er nog eens een zinnetje uithalen, vers 12: *Er is niemand die goeddoet, er is er zelfs niet één.* Weer zo'n indringend, radicaal woord. Is dit wel waar? Niemand? Maar er zijn toch heus wel mensen die goede dingen doen? Die zich inzetten voor andere mensen? Die helpen? Aan goede doelen geven? Ja, dat is wel zo. Onder de mensen zijn er wel goede dingen. Zo bekijken wij het. Maar Paulus kijkt naar de verhouding tot God. En dan gaat het verder, ziet het nauwer. Hoe dan? De vraag is bijvoorbeeld: *Waarom* doe je iets? Misschien heb jij weleens een oude vrouw geholpen bij het oversteken. Dat is goed. God wil dat we onze naaste helpen. Maar waarom hielp je haar? Misschien om iets van haar te krijgen? Of omdat een vriendin van je stond te kijken en dat goed zou vinden? Zo kan het toch om jezelf gaan en niet om God.

De Engelse prediker Spurgeon vertelde eens over een tuinman die een grote suikerbiet naar zijn prins bracht. Hij hield van zijn prins en daarom deed hij het. De prins zag de liefde bij de tuinman en ook dat de man er niets voor terug wilde krijgen. Daarop gaf de prins hem een stuk land. Zo kon hij een nog grotere opbrengst krijgen. Blij ging de tuinman naar huis. Een edelman hoorde ervan en dacht: als de prins zo'n beloning geeft voor een suikerbiet, wat zal hij mij dan geven als ik hem een prachtig paard aanbied? En zo kwam de edelman bij de prins. Maar de prins doorzag hem en zei: 'U verwacht iets van me. U bent heel anders dan de tuinman. De tuinman gaf *mij* de suikerbiet, maar u gaf *uzelf* het paard.' Waarom doe je goed?

We moeten leren dat we zonder de Heere Jezus Christus de dingen niet voor God doen, maar voor onszelf. En dan is het onvoldoende. Zo kun je zelfs over goede dingen berouw krijgen. Ik deed het voor mijn eigen eer en niet voor God. Een ongelovige zal niet herkennen dat je niet alleen belijdenis doet van je zondige dingen, maar ook van je 'goede' dingen.

'Heere, ik was op mezelf gericht. Ik wilde dat de mensen mij zagen. Mij zouden eren...'

Zo kom je bij de praktijk. Paulus geeft een paar voorbeelden. De verzen 13 en 14 geven aan hoe je met je tong bezig kunt zijn: *Hun keel is een open graf, met hun tong plegen zij bedrog, addeggif is onder hun lippen. Hun mond is vol vervloeking en bitterheid.* Let er eens op hoe sterk onze tong naar voren komt. Wat wordt er gevloekt en gescholden! Verruwing van de taal, op straat, in het verkeer, op het schoolplein. Zo doet de wereld. En wij? Wij kunnen het ook vriendelijk doen. Praten over de ander, hoe doen we dat? Als we bij elkaar zijn? Bedoelen we het goed of is het afbrekend? Bedoelen we heil en zegen? Of bedoelen we onheil? Laten we eens eerlijk kijken hoe we onze tong gebruiken. En dan *vernieling en ellende* in vers 16. Geen vrede. Het bloedspoor in de wereld wordt al breder en langer. Sla de krant maar op. Gruwelijk vaak. Hoe ernstig is de zonde! Daarom moest God ingrijpen. Daarom kwam Christus. Het licht van het Evangelie schijnt in de duisternis...

3. Waarom zondigen we?

We moeten er nog eens op letten wat de reden is van al die zonden. Bij heidenen en Joden, bij ons. Vers 18 geeft het antwoord: *De vreze Gods staat hun niet voor ogen.* De vreze Gods. Dat is niet een diepe angst voor de Heere: dat je de Heere dient om maar niet gestraft te worden of zo. Nee, het is een diep ontzag voor God. Een diep respect voor de grootheid van de Heere. Je beeft als je voor Hem staat. Maar dan niet angstig. Nee, uit liefde. God vrezen is daarom liefdevolle eerbied en eerbiedige liefde voor Hem kennen.

Dat is precies de omgekeerde richting van de zonde. In de zonde ga je van de Heere af. Je zoekt Hem niet. Je gaat je eigen weg. Maar God vrezen betekent dat je naar Hem toe gaat. Steeds weer bij Hem komt. Als je God niet vreest, kun je je tong voor alles gebruiken. Als je God vreest, gebruik je je tong anders. Het Spreukenboek zegt niet voor niets: *De vreze des Heeren is het beginsel van de kennis* (1:7). Daardoor leer je God dienen en het kwade ontvluchten. Hier staan we bij de oorzaak van al het kwaad: *De vreze Gods staat hun niet voor ogen.* Als je dat mist, mis je alles.

Gaat dit in onze tijd niet steeds meer ontbreken? Die eerbiedige, ontzagvolle omgang met God? Dicht bij Hem te willen zijn. Ver weg te willen blijven van elke zonde. Ook van die met je tong. De heldere conclusie is: alle mensen hebben gezondigd. Dat is de donkere achtergrond van advent. Zoals God ons mensen ziet: een volk in duisternis. Niemand uitgezonderd. Heidenen én Joden. De wereld en wij. Vers 19 zegt: *opdat elke mond gestopt wordt en de hele wereld doemwaardig wordt voor God.* Je zwijgt als het goed is. Je zegt: 'Heere, U hebt gelijk. Anderen zijn zondaars. Ik ben het ook. Ik verdedig me niet langer.'

Waarom beschrijft Paulus dit alles zo indringend en diep? Om te laten zien dat wij onszelf niet kunnen redden. Het is niet zo dat de Heere ons een beetje moet helpen. Of een beetje veel moet helpen. Of een beetje heel veel moet helpen. Nee, wij zijn in een put gevallen en we kunnen er zelf niet meer uit. We hebben God nodig. De gereformeerde theologie heeft dat het diepst gepeild. Dat de mens niet ziek is of zelfs ernstig ziek. Hij is verloren, dodelijk ziek, dood. Hij heeft Gods genade nodig.

Advent wil ons leren: met Gods genade kun je niets als je hier niet van wilt weten. Als je hier niets van verstaat, is genade geen wonder. Kom je niet tot de echte blijdschap. Gemeente, we hebben God nodig. Gods genade. Als onze zonde zo groot is en daarom zo ernstig, hoe groot moet Gods genade dan wel zijn? Groter. Het is advent. God hééft verlossing gegeven. Heeft Zijn Zoon ervoor overgehad.

En Jezus kwam. Als een Kind in de kribbe. Als een Man aan het kruis. God zij dank. Wij hebben niets. Wij kunnen niets meebrengen. Doe dat dan ook maar niet. Kom maar als een arme. Met lege handen. Je kunt echt niets meebrengen. Jezus heeft alles gedaan. Alles volbracht. Wie in Hem gelooft, vindt redding. Ook nu. Advent is bedoeld als voorbereiding – om te belijden: Ben ik zo verloren? Om te komen. Om je te verwonderen over zoveel heil. Want God heeft alles gedaan. Voor Jood en heiden. Voor ons.

Amen